

Tiszteletet és még több támogatást a végek őrzőinek

Alma, Álmos, Bíró Pen, C-vitamin, Csósz, Duna Tv, boDzaszörp, Dzsungel, Egri csillagok, Érik a szőlő, Finnugor nyelvcsalád, Gulyásleves, Gyufa, Himnusz, Ima, Író, János vitéz, Kölcsey Ferenc, Lacikonyha, Lyukas zászló, Mákos bejgli, Nándorfehérvári csata, Nyilas Misi, Osztrák–Magyar Monarchia, Óbecse, Öröm, Őszi szüret, Paprika, Rubik-kocka, Sió, Szerelem, Tisza, Tyúk-húsleves, Urál hegység, Úr Jézus, Ürményháza, Úrhajó, Vajdaság, Zöld Péter, Zsolnay porcelán

A negyvenbetűs magyar ábécé valamennyi betűjére együtt keresték egy-két szavas válasszaikat a magyar kultúra napján a dél-bánsági, ürményházi anyanyelvápolók Móricz Elvira magyartanárnőjükkal arra a kérdésre: *Számodra mit jelent a magyar kultúra?* Írásom felvezetőjében ezt idéztem. Az ötletet is közösen találták ki a kis- és

nagydiákok a tanárnőjükkel. Amíg a tanárnő lelkes beszámolóját hallgattam Újvidéken, az Apáczai Diákotthonban a *Nemzeti ünnepeink II.* elnevezésű, magyartanárok és anyanyelvápolók számára – január végén a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének szervezésében, mgr. Viola Lujza magyartanárnő vezetésével – megtartott továbbképzésen, ismételten arra gondoltam: mennyi minden múlik a tanárokon, tanítókon napjainkban is – amit anyagiakkal meg sem lehet fizetni (s nem volt ez másként az évszázadok folyamán sem). **A szórványvilágban többszörösen összetett feladat a hogyan felkelteni a gyerekek figyelmét, hogy élményt is jelentsen az anyanyelv tanulása, ápolása. Élményt, amely jó alapul szolgálhat jövőjüket illetően.**

Az ürményházi anyanyelvápolók sajátos próbálkozása további ötletek forrása is lehet. Hi-

Az ürményházi anyanyelvápolók Móricz Elvira tanárnővel

szen az egyetlen fogalomhoz fűződő (olykor játékos) magyarázatokban egész történelmünk, kereszténységünk/keresztyenségünk, kultúránk, hagyományaink, találmányaink/felfedezéseink, mikro- és makrovilágunk rejtezik. Ehhez fűződve lássuk: Mit is jelent a magyar kultúra?

Az életünk forrását; honfoglalásunkat, István királyunkat; a találmányok lehetőségét; az „örzöket a strázsán”; az összetartozásunk médiu-mát; gyógynövényeinket; rejtélyes világunkat; történelmünket; népdalainkat; nyelvrokonainkat; gasztronómiánkat; (ismét) feltalálóinkat; nemzeti himnuszunk születésnapját; hitünk megerősítését; irodalmunkat; költészetünket; nemzeti imánk költőjét; II. Ulászló királyunkat; szabadságunkat, forradalmainkat; a karácsonyt, a családot, a szeretetet; a déli harangszót; a hűséget; a kiegyezést; mezővárosaink egyikét; a szeretet reményét; hagyományainkat; hungarikumjainkat; logikai lehetőségeinket; a csatornát a Balaton és a Duna között; érzelmeinket, kötődéseinket; második legnagyobb folyónkat; lakodalmainkat, keresztelőinket; kereszténységünket/keresztyén-ségünket; szülőfalunkat; az első magyar úrhajósunkat; szülőföldünket; népmeséinket; megújuló művészetünk egyediségét...

Lehetőségként, példaként hangzott el a továbbképzésen az ürményháziak ötlete. S egyben láncszemként kötődött Viola Lujza tanárnő bevezető, *Március 15. – az 1848/49-es magyar szabadságharc és forradalom* c. előadásához. Jóllehet ötletüket nem csak a szórványban élő magyar közösségekben hasznosíthatják – be-

helyettesítve valamennyi jeles napunkra vonatkozóan is. Lujza tanárnő történelmi összefoglalóját követően több megemlékezési lehetőséget is felvázolt nemzeti ünnepeink kapcsán, attól függően, hogy anyanyelvünket milyen szinten beszélik (vagy tanulják) az óvodások, a kis- és nagydiákok. A külső jelképek azonosak lehetnek mindenütt, hiszen pl. „*március 15-én minden megemlékező kokárdát tűz a ruhájára. Ez a hagyomány a francia forradalom nyomán keletkezett, a magyar szabadságharcosok viseltek*

Viola Lujza

először nemzeti színű szalagot. Tegyük gyermekeink számára is »megfoghatóvá« nemzeti ünnepeinket, tanítsuk őket a hősök tiszteletére, a haza szeretetére, az összetartozás fontosságára! Tanítsunk verset, készítsünk zászlót, csákót!» A közismerten gazdag irodalom mellett számos

A továbbképzés résztvevői

új lehetőséget kínál a világháló is szinte minden jeles napunkhoz, ünnepünkhöz. Az ezekből készített válogatás elérhetőségét minden résztvevő megkapta. Úgyszintén az ajánlott lehetőségeket a magyar óvodákba/napközikbe, magyar tagozatokra járó gyerekek, valamint az anyanyelvápolók és azon tanulók számára is, akik most tanulják a magyar nyelvet – korosztály szerint.

*„Vannak napok, melyek nem szállnak el,
De az idők végezetéig megmaradnak,
Mint csillagok ragyognak boldogan,
S fényt szórnak minden születő tavasznak.*

[...]

*Ó nagy nap, szép nap, légy örökre áldott,
Hozz mindig új fényt, új dalt, új világot!”*

Lujza tanárnő több versből, megzenésített költeményből, népszerű együttesek dalaiból is idézett. Engem ismételten mélyen megérintett Juhász Gyula *Március idusára* c. költeménye (ebből a kiemelt részlet), nemcsak azért, mert elsőként hangzott el a bevezető előadás után, hanem mert Szerémséget, az ott szórványban élő, az identitásukat újra – és mind elszántabban – vállaló, főleg idősebb magyar közösségeket, vezetőiket, az elmúlt csaknem harminc év alatt róluk megjelent írásaimat juttatta eszembe. S hogy ezúttal, immár több mint egy éve, a „koronás” járvány következményei árnyékolják be reményeiket, tervezett foglalkozásaikat... Költészetnap utáni telefonbeszélgetéseink a szávaszentdemeteriekkel (mitrovicaiakkal), a maradékiakkal, Gudelyevity Annuskával, a nyékincei Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület elnökével, Hegedűs Jánossal, Fényszáros Mátyással (a szomszédos Fényberekről/Platicsról) és Horváth Katicával (Herkócáról) vegyes érzelmeket váltottak ki belőlem is. Annuska úgy érezte, el kell mondania aggodalmait, azért is, mert nem tudja, hogyan alakul a további – évek óta folyamatban levő – gyógykezelése... A leginkább mégis a kultúregyesületük jövője aggasztja. A 2002 novemberében újralakult, a régi hagyományokat megelevenítő egyesület jövőre lesz húszéves. A járvány miatti majd egy évig tartó pangás után biztató, hogy az utóbbi hónapokban ismét tart anyanyelvápoló órákat – főként a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének támogatásával – a

Maradékon élő Kovács házaspár: Hargita tanítónő/óvónő és Csaba tiszteletes, a Maradéki Református Egyházközség segédlelkésze. Általában hétvégenként foglalkoznak a gyerekekkel, Hargita a kisebbekkel és az alsósokkal, Csaba segédlelkész pedig a felsős diákokkal. Egyelőre azonban kevesen járnak ezekre az órákra. A kiesést nagyon nehéz pótolni, sajnos. Újra fel kell kelteni mind a gyerekek, mind szüleik érdeklődését az anyanyelvápolás (inkább újratanulás) iránt. A néptánc tanítás, a gyakorlás pedig teljesen megszűnt a járvány miatt. A nyékincei Petőfi vezetői remélik, hogy csak ideiglenesen.

Nagy kérdés az is: kinek tudja átadni a szépkorba lépett vezetőség az egyesület irányítását? A fiatalok egy része külföldre távozott, a zöme itthon van ugyan, de mind kevésbé mutat érdeklődést, részben azért, mert szünetel a kultúregyesület tevékenysége, és így lassan elfelejti azt, amit magyarul megtanult, részben családi okok miatt. Az alapító tagok a Magyar Nemzeti Tanácstól várnák a „megmentő csomagot”, hogy ne vesszen kárba eddigi, az összefogással megvalósult tevékenységük. Nyékince és a szomszédos kistelepülések – Herkóca és Fényberek/Platics (szerbül Platičevo) – szórványban élő egyre idősödő magyar közössége szerint az lenne a leginkább elfogadható megoldás, ha egy fiatal tanító (házaspár) odaköltözve vállalná a nem kis kihívásokat jelentő magyaryelv-tanítást (az anyanyelv „visszatánulása” mellett, akár idegen nyelvként is), az ének-zene és néptánc tanítását azoknak a gyerekeknek, fiataloknak, akiknek szülei sem beszélnek már jól (vagy egyáltalán nem) magyarul.

Erről is beszélgettek április 11-én, a költészet napján megtartott istentisztelet után Nyékincén. Havonta egyszer van ökumenikusnak nevezhető imaóra, amelyet a maradéki református lelkipásztor, Halász Dániel és Kovács Csaba teológus tart felváltva. Többször megírtuk már, hogy Nyékincén a református templomot a parókiával együtt 2002-ben kapta el használatra (ötven évre) a Petőfi Sándor MME. Akkoriban éltek még idős református magyarok a faluban, és igényelték a magyar istentiszteleteket. Ezeken velük együtt részt vettek a Petőfi köré tömörült katolikusok is.

Néhány éve már, hogy eltemették az utolsó reformátust, de a katolikusok kérték, hogy a maradéki lelkész továbbra is tartsa meg a megszokott rendben az igé hirdetését magyarul. A költészet napi imaórára is többen átjöttek Fényberekéről és Herkócáról. A járvány diktálta „virtuális” világban élve, telefonon beszélgetve emlékeztünk közösen az újrakezdésre, amikor még Jovánovity Edit magyartanár tartotta a nagy érdeklődést kiváltott, részben anyaországi támogatással megvalósított magyarórákat, az anyanyelv újratanítását Nyékincén a Petőfiben, Herkócán a plébánián, Fényberekben pedig a Szabó házaspár, Vesna és Péter családi házában. Három (azóta felnőtt) gyermekük is tanult akkor magyarul... Edit tanárnőt Szávaszentdemeterről a férje vitte mindenhol – akkoriban még Árpatarlóra (Rumára) is autóval. A járvány diktálta helyzetben, a körülményekhez igazodva, Nyékincére viszik anyanyelv-ápolásra azt a néhány gyereket a szomszédos falvakból...

Eleink kulturális örökségének életetése – Jovánovity Editre emlékezve

Az idén ünnepli nagykorúságát a szávaszentdemeteri Szerémség Magyar Művelődési Egyesület (MME). Megtorpanását nem csak a járvány nehezíti. Néhai elnöke, Jovánovity Edit magyartanár (Szarajevó, 1952. június 6. – 2020. október

11., Kamanc/Kamenica) az elmúlt ősszel hunyt el hosszan tartó súlyos betegségben. Az egyesület 15. évfordulója jegyében megtartott évzáró (2018) rendezvényükön még bizakodott, s maga is hőskornak nevezte már az utóbbi bő két évtizedet is, mivel Szerémségben, a végeken, a szórványok szórványában is újraalakulhattak a magyar művelődési egyesületek. Nem véletlenül. A társadalmunkban végbement ígéretes változásoknak köszönhetően kezdett kibontakozni, mind szerteágazóbbá válni a tevékenységük. Valamennyien, akik jelen voltunk, nem sejtettük, hogy az újabb hasonló rendezvényeket nagyban befolyásolja majd a világjárvány... Akkor, Szávaszentdemeteren, a császárvárosban, Sirmiumban, valamennyi köszöntőben kiemelten elhangzott: „*Mindez az általános összefogásnak köszönhetően jöhetett létre. S most azon kell lenni – ismét összefogva –, hogy legyen, aki átveszi, tovább élzeti eleink kulturális örökségét.*”

Valahányszor Szerémségben jártam, mindig mélységesen megérintett mindaz, amit ott tapasztaltam, hogy mire volt képes az eszmélést tudatosan vállaló maroknyi magyarság. Az elmúlt néhány évtizedben elért biztató eredmények megcsillantják a továbbfejlődési lehetőségeket, ha az érintett művelődési egyesületek vezetőségei megbirkóznak az utánpótlás mind égetőbb kérdésével. A hosszú évtizedek után újraalakult kulturális egyesületekben főleg az idősebbek

A Szerémség MME kisjubileuma (Jovánovity Edit balról a második)

kezdemenyezésére zárkóztak fel a fiatalabbak. Sokan már nem is beszéltek anyanyelvüket. **Gondok terhelte napjainkban az anyanyelv újratanulása minden bizonnyal sokkal könnyebb lenne, ha az illetékesek megoldást találnának a magyar nyelv folyamatos tanulására azokban a helységeken, amelyekben az általános iskolákban még mindig nincs erre lehetőség. A veszendő végeken élő maroknyi magyarság felelőssége tudatában valjaj: a kulturális, egyházi és politikai vezetőivel közösen, széles körű erkölcsi és anyagi támogatással, folyamatos tevékenységgel, tanítással lenne megvalósítható a magyar nyelvnek mint a nemzeti, kulturális identitás megőrzése alapjának a minőségi elsajátítása, sok esetben újratanulása. Ha más-más alkalomkor is, de újra és újra elismétlik ezt, amikor csak lehetőségük adódik rá. Vajon cselekvő támogatásra találnak szavaik?**

Jovánovity Edit unokájával

A jó vezetőkön eddig is sok múltott... Ismét Edit asszonyra gondolok, aki a kezdetek kezdetén az anyanyelvőpoló órákat tartotta Herkócán, a plébánián, Nyékincén a volt református parókia épületében székelő Petőfi MME-ben, Fénybereken magánháznál, Árpatahlón (Rumán) a plébánián és Szávaszentdemeteren szintén a plébánián. Felemelő, olykor szívszorogató érzés vesz erőt rajtam, amikor eszembe jut a Szerémség MME

tizenötödik évfordulója jegyében megtartott kisjubileumi műsoruk, amelyet a régi időkre emlékeztető színházban tartottak meg, és amelynek valamennyi számával: az elhangzott dalokkal, táncokkal, de még a frissen vasalt, suhogó viseletekkel is Edit elnök asszonyt köszöntötték első sorban, mielőbbi teljes felépülést kívánva neki. Tiszteletadásként, emlékezősként és emlékeztetőként (a folytatás reményében) idézem dióhéjban az ünnepség néhány mozzanatát.

A szép számú közönséget és a vendégeket Edit elnök asszony együtt köszöntötte Ljiljana Popovčak alelnökkel, magyarul és szerbül. Kiemelten Snejder Sándort, a Dél-bácskai és Szerémségi Szórványközpont koordinátorát, Mitrovica község képviselőjét, Zoran Mišević művelődési segédtitkárt, ft. Eduard Španović plébánost, a Szent Kereszt rend apácáit, a Dunavarsányból érkezettek, dr. Bóna Zoltán református lelkészt, Szikora Ferencné Máriát, a Népdalkör és Citeraegyüttes vezetőjét, Nagy Leventét, a Kalamajka néptáncsoport vezetőjét, Kovács László szakmai vezetőt, a maradéki, a kátyi Petőfi Sándor, a pirosi Fehér Ferenc művelődési egyesület, valamint a kikindai Egység Kultúregyesület tagjait.

Az elhangzott helytörténeti összefoglaló szerint sajnos kevés írás maradt meg a régi időkből. Danyi Annuska és Bednár Mariska elbeszélése alapján volt magyar iskola, és pezsgett az élet a magyar művelődési házban egészen a második világháborúig. Hosszú passzív évtizedek után az akkor magyar iskolába járó magyarok utódai Szávaszentdemeteren és Lačarakon felkutatták a régi fényképeket. Néhány család hozzátartozója: Simonyik Zlatko, Révész Szasa és Farkas Ivica 2003-ban elhatározta, hogy újraalakítják a kultúregyesületet. Az alapító közgyűlésen jelen volt ft. Eduard Španović plébános és Galambos László, a VMSZ újvidéki szervezetének alapító tagja. Simonyik Zlatkót választották meg elnöknek, vezetőségi tagoknak pedig Elor Mátyást, Révész Szasát, Farkas Ivicát és Bertók Esztert, aki a magyar nyelvet is tanította, a néptáncokat pedig Simonyik Dragana. Kezdetben a nyelv- és néptánc tanulást tartotta a vezetőség a legfontosabbnak. Már az első évben ötvenen kezdtek magyarul tanulni, és három korcsoport szerint jártak a táncpróbákra.

Megcsillanó remények

A Szerémség MME-t a kezdettől fogva támogatta Mitrovica község önkormányzata, a Tartományi Végrehajtó Tanács, jelentős volt Magyarország kormányának a hozzájárulása is. A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség korábbi elnökének, Dudás Károlynak és a mostaninak, Sutus Áronnak, valamint Brezovszki Roland szakmunkatársnak a támogató segítsége mindig jól jött. Újabban a járvány miatti intézkedések megnehezítik a Mitrovica és Dunavarsány közötti testvérvárosi kapcsolatot ápolását.

Az egyesület megalakulásának első éveiben Pál Károly, a bácsfeketehegyi/feketeci Feketecs Művelődési Egyesület akkori elnöke, az újvidéki Horizont Alapítvány vezetői, Batori József és Pécsi Erzsébet is támogatták tevékenységét. 2007-ben programot állítottak össze a magyar nyelv tanulására. Ekkor kapcsolódott be az egyesület munkájába későbbi elnökük, Jovánovity Edit, aki az anyanyelvet, a magyart tanította számos más szerémségi helységben is. Jelentős volt Kolosi Szofia, Berec Marlina, Révész Dária és Elor Mátyás koreográfusok tevékenysége is. Egyesületünknek mindmáig a katolikus egyház, a plébánia ad otthont. Évek múltával még mindig általános a véleményük: nehéz (újra) megtanulni a magyar nyelvet, de a tánc, az ének nem ismer, nem ismerne határokat, csak múljon el a járvány, szünjenek meg a rendkívüli intézkedések. És ami a legfontosabb lenne: ne lanyhuljon a gyerekek, a fiatalok és szüleik érdeklődése.

Edit elnök asszony tiszteletére köszöntőjéből idézek:

„A második világháború után elcsendesedett a magyar beszéd. A folyamatos asszimiláció következtében a magyarok száma szimbolikus lett. Ilyen körülmények közepette, széles körű összefogásnak köszönhetően, fönixmadárként éledhetett fel a magyar kulturális élet Szerémségben. Számos fellépés van mögöttünk, itthon és határainkon túl. Az énekünkkel, a csárdással, a palotással mutattuk be mindenütt, hogy élnek még magyarok Mitrovicán, Szávaszentdemeteren. Gyermekünk, unokáink igyekeznek megtanulni anyanyelvüket. Ha a beszéd nehezebben is

megy, de az énekük már szépen hangzik. Sajnos, én az egészségügyi állapotom miatt már nem tudok úgy foglalkozni a gyerekekkel, a fiatalokkal. Remélni szeretném, hogy hamarosan megoldást találunk a rendszeres nyelvtanulásra. Láthatják és hallhatják: igyekszünk helyesen kiejteni a szavakat. A dallamok, a zene ebben segít bennünket. Ismételten csak örülhetünk annak, hogy sikerült felkelteni a magyarság érdeklődését Mitrovicán és Lačarakon. És még mindig nagy az érdeklődés egyesületünk iránt, létszámunk is folyamatosan gyarapodik. Rendszeresen próbál a néptáncscsoport, az énekkar. Ebben nagy érdeme van Bertók Eszter énektanárnőnek, Simonyik Dragana művészeti vezetőnek, Révész Dária és Elor Mátyás koreográfusoknak.

Kiváló az együttműködésünk a helybeli és más szerémségi, valamint a dél-bácskai művelődési egyesületekkel. A Durindón, a Gyöngyösbokrétán rendszeresen részt veszünk. A budapesti Gubcsi Lajos Alapítvány 2014-ben Ex Libris Díjban részesítette tevékenységünket.”

Mitrovica község köszöntője Zoran Mišević tolmácsolásában biztatóan hangzott: „A régi idők tradícióit, emlékeit nosztalgikusan idézte meg Edit elnök. De azt is láthatjuk, hogy azokat eredményesen igyekszik feleleveníteni a 15 éve [elhangzott 2018-ban] működő Szerémség magyar egyesület. Szinte a megalakulása óta nagy érdeklődéssel kísérem tevékenységüket, több hazai és

Nem tudni, mikor rophatják ismét a csárdást kedvenc viseletükben...

magyarországi fellépésükön is velük voltam. Ennek alapján úgy vélem, a legfontosabb számukra a nemzeti identitás megőrzése, a hagyományok életetése és továbbadása az újabb nemzedékeknek. Az a nép, amelynek nincs nemzeti identitása, kultúrája, kérdés, hogy létezik-e. Mi, akik részesei lehetünk a velünk élő népek kultúrájának, szokásainak, jobban megérthetjük azokat. Egyúttal gazdagabbá, színesebbé teszük községünk művelődési életét. Ezért fontos, hogy a jövőben is eredményesen működjön a magyar egyesület. A városunk, a polgármesterünk s valamennyien ebben minden támogatást megadunk.”

A járvány miatti rendkívüli intézkedések és elnökük halála megtorpanította ugyan, de nem némította el a Szerémség MME-t. Igyekszik ott folytatni szerteágazó tevékenységét – összefogó támogatással –, ahol a vírushelyzet miatt szüneteltetésre kényszerült.

A Simonyik házaspár lépésről lépésre haladva kísérel meg elsősorban a magyar nyelv – sok esetben az anyanyelv – meg- vagy újratanulását, tanítását, így is erősítve az összetartást, a szunynyadó (esetenként teljesen „kialudt”) magyar identitás érzetének fellobbantását. Draganát – aki a kezdetektől részt vett a magyar egyesület tevékenységében – választották meg a Szerém-

ség MME új elnökének. Zlatko politikai vonalon, a VMSZ szávaszentdemeteri körzetének alelnökeként, önkormányzati tanácsnokként, a magyar egyesület oszlopos, elkötelezett vezetőségi tagjaként immár küldetésszerűen vállalja a sok esetben összetett (olykor óvatosságot igénylő) feladatokat. Miközben maguk is tanulnak magyarul, családotul. Zlatko magyar származású lenne. Magyar felmenői a *történelem többszöri beleszólása* után döntöttek úgy, hogy még családi környezetben sem beszélnek anyanyelvükön... A mindinkább *kifehérülő idők* ismeretében tudjuk, sokan jutottak (részben) ilyen elhatározásra a szűkebb, de tágabb régiókban is. Dragana, a feleség tősgyökeres szerb családból származik, kisgyermek kora óta tanulta a néptáncaikat, így természetesnek tartotta, hogy segíti a magyar táncok (ellessett, eleinte felvételekről tanult) alaplépéseinek begyakorlását a 2003-ban, az évtizedek elmúltával éppen újraalakult magyar egyesületben. Lányuk és fiuk is tagja az egyesületnek, ők az édesapjukkal magyarnak (is) vallják magukat. A néptánctanítások, a próbák egyelőre szünetelnek, mivel a táncosok közül sokan felnőttek, egyetemre mentek, vagy megváltoztak a családi körülményeik. Többen közülük azonban szívesen vállalnak egy-egy fellépést. A vezetőség szeretné, ha részt tudnának venni az idei

„Az énekünkkel, a csárdással, a palotással mutattuk be mindenütt, hogy élnek még magyarok Mitrovicán, Szávaszentdemeteren”

Gyöngyösbokréta néptáncalálkozón, ha a körülmények megengedik annak megtartását.

Áttörésnek számít, hogy két általános iskolában az idei tanévtől, tehát a múlt év szeptemberétől sikerült állandósítani a magyarnyelv-tanulást. A kölcsönös telefonos üdvözlés után még Zlatko is gyorsan szerbre vált. Így könnyebb, mondja. Sokat remélnék a második éve tartó, egy kis jóindulattal rendszeresnek mondható, ismét megszervezett magyarnyelv-tanítástól, amelyen jobbra felnőttek vesznek részt, többen családostul.

Zlatko szerint az általános politikai összefogásnak köszönhetően tudták elérni, hogy részben intézményesen, az MNT és a VMSZ hatóság támogatásával az iskolákban is legyen magyarnyelv-tanítás, illetve anyanyelvápolás Szávaszentdemeteren.

– A tanév kezdetén három iskolában kezdtük meg a magyar tanítást csaknem húsz tanulóval – válaszolta készségesen Zlatko. – Időközben a Jovan Popović Általános Iskolában megszüntettük, mivel megcsappant az érdeklődés iránta. A kitartóbbakat, azt a néhány diákot a Szent Száva Általános Iskolába visszük autóval rendszeresen (ha nem szünetel a tanítás a járvány miatt) a magyarórákra. Laćarakon a Triva Vitasović Lebarnik Általános Iskolában sikerült még állandósítani a magyar nyelv tanulását. Ott is vannak olyan diákok, akiknek ez anyanyelve (is) lenne...

Tanáruk, Hegedűs Zoltán – szerbül folyt telefonos beszélgetésünkör – még karanténban volt a járvány miatt. Így a terv szerinti heti két órát online tartotta meg (áprilisban) a tanulóknak. Ez sokban különbözik az „élő” iskolai órától, de mégis többet jelent, mint ha egyáltalán nem lenne foglalkozás. A magyar nyelv tanítása, de tanulása sem egyszerű. Minden kiesést megéreznek mind az alsósok, mind a felsősök. Várják már nagyon – mint mondta – a járvány, a vele járó intézkedések megszűnését, hogy megvalósíthassák tervezett programjaikat, köztük a magyar jellegű történelmi, kulturális helyek megismerését, hogy ismét megszervezhessék a kirándulást Budapestre, a magyar fővárosba.

Ismerősként üdvözölt Fekete Márta, a felnőttek anyanyelv-, illetve magyarnyelv-oktatója, aki néhány éve költözött Bácsfeketehegyről Szávaszentdemeterre (a férje idevalósi). Jól ismeri családjuk valamennyi ágát, ezért részvételét is nyilvánította a Bácskossuthfalván, a költészet

napján történt tragikus motorbaleset következtében fiatalon, mindössze 23 évesen elhunyt, a szabadkai tanítóképző főiskolán nemrégiben diplomázott unokahúgom halála miatt... A döbbenetén túl a tervekről is beszélgettünk, talán mondanom sem kell, hogy magyarul, egyelőre telefonon. Szeretné, ha a Szerémség MME-ben minél előbb mások is megtanulnák annyira a nyelvünket, hogy egymás között is beszélgetni tudjanak, legalább alapszinten. Most még szerbül folyik a társalgás.

– Elszántak, és nagyon igyekeznek azok, akik a magyaróráinkra járnak – nyomatékosította Márta asszony. – Heti két alkalommal általában húszan is összejövünk, jelenleg két család a gyermekeit is hozza. Igyekszünk egyeztetni Hegedűs tanárral is, hogy összehangoltan folyják az anyanyelvápolás, a magyarnyelv-tanítás az iskolában és a kultúregyesületben. Télen és kora tavasszal a helyi közösség fűtött épületében tudjuk megtartani az óráinkat. Mihelyt jobbra fordul az idő, a katolikus plébánián, ahol a Szerémség MME is székel, ismét lesz felnőttképzés. A több mint egy éve tartó járványhelyzet, a rendkívüli intézkedések hátráltatták a nyelvoktatást is. Az elmaradt órákat igyekeztünk pótolni, és át is ismételtük a már megtanultakat. A nehézségek ellenére elégedett vagyok az eddig elértekkel, hiszen az óráinkra járók megtanultak írni, olvasni – emelte ki Fekete Márta.

A Szerémség MME vezetősége az MNT támogatásával az év végén emlékkoncertet tervez bemutatni Jovánovity Edit volt elnökük tiszteletére. Simonyik Zlatko elmondta még, hogy több programjukkal is pályáztak támogatásért. Ezek megvalósulása is a járványhelyzettől függ. Terveik között szerepel tevékenységük kibővítése. Örülnének, ha valamelyest hozzá tudnának járulni a megtorpant magyar kulturális élet újbóli fellendítéséhez a környező településeken. Árpatación (Rumán) pl. eredményesen működött évekkorábban, szintén a katolikus plébánián, a Szent Kereszt-templom udvarában helyet kapó, újralakult Hunyadi János MME. Az utóbbi időben nem hallani felőlük semmit sem – mondta telefonbeszélgetésünk végén Simonyi Zlatko.

A fotók az Apáczai Diákotthon albumából származnak.

A Szerémség MME kisjubileumát Stanyó Tóth Gizella fényképezte.